

59: Beyin Ölümü Halinde Organ Nakli

Tarık Ebu Abdullah

8 Ağu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum hocam, ben sağlık alanında bir öğrenciyim. Beyin ölümünü kabul etmedikleri için bu hastanın organ nakline cevaz vermeyenler var. Bu durumda ben böyle bir durumu destek, teşvik edersem veya güzeldir dersem küfre girer miyim? Yoksa ihtilaflı bir mesele ve nasslarda açık haramlığı olmadığı için böyle bir durum olmaz mı? Acil cevabınızı bekliyorum

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Beyin ölümün gerçekleşmesiyle şeran kişinin ölümü sabit olur mu konusu muasır ulema arasında ihtilaflıdır. Kimisi muteber doktorlardan oluşan bir heyetin bir kişinin nihai beyin ölümüne hükmetmeleriyle o kişinin şeran ölümüne hükmedileceğini söylerler.

Diđer kısım muasır âlimler ise beyin ölümüyle şeri ölüm gerçekleşmeyeceğini söylerler ki doğru olan budur. Nitekim eski âlimlerimiz ölümü ruhun bedenden ayrılmasıyla tarif etmişlerdir. Yani bedenden hayatın tamamıyla çıkmasını şeri ölüm için şart koşmuşlardır. Lakin beyin ölümünde kalp çarpmaktadır, kan bedende dolaşmaktadır ve beden halen diridir.

Beyin ölümünün sebep olduğu şuur kaybı ve bedensel hareketsizlik zorunlu olarak hakiki ölüme delalet etmediğine Kuran'dan da delil vardır. Allah (subhanehu ve teâlâ) Ashabı Kehf için şöyle der:

فَضَرَبْنَا عَلَىٰ آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا. ثُمَّ بَعَثْنَاَهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَىٰ لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا

"Biz de nice yıllar mağarada kulaklarına vurduk (uyuttuk). Sonra da iki zümreden hangisinin bekledikler süreyi daha iyi hesap ettiğini ortaya çıkaralım diye onları uyandırdık." (el-Kehf, 11-12)

وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ

"Onlar uyuyor oldukları halde onları uyanık sanırdın. Biz onları sağ yanına ve sol yanına çeviriyorduk." (el-Kehf, 18)

Ayeti kerimeler şuurun olmaması, duyuların işlevsiz olmaları ve bedenin hareketsiz olması zorunlu olarak hakiki ölümün varlığını gerektirmediğine açık delildir.

Dolayısıyla şüphesiz doğru olan şeri ölümün ancak ruhun bedenden ayrılmasıyla gerçekleşmesidir. Tabii ruhun bedenden ayrılması hissen tespiti mümkün değildir. Bunun için ölüm için eskiden beri bazı alametler kabul edilmiştir. Kalbin durması, nefesin kesilmesi, nabzın atmaması ve benzeri başka alametler. Muhakkak ki beyin ölümü ölüm için büyük bir alamettir lakin tek başına şeran ölümün gerçekleşmiş olmasını ispat eden yeterince bir alamet değildir.

Binaen aleyh beyin ölümü gerçekleşmiş ama kalbi durmamış hasta şeran ölü değildir. Bu durumda organ nakli için şu iki durum söz konusu olur:

Bir: Beyin ölümü gerçekleşmiş ve organı nakledilecek olan hasta Müslümandır. Bu durumda nakil caiz değildir. Zira şeran ölmemiştir. Organın nakledilmesi için öldürülmesi gerekir ki şeran kasten adam öldürmektir ve kısas hakkını icap eder.

İki: Beyin ölümü gerçekleşmiş ve organı nakledilecek olan hasta kâfirdir. Bu durumda iki hal vardır:

Bir: Ahitsiz kâfir olması. Bu durumda organ nakli caizdir.

İki: Ahitli kâfir olması. Bu durumda organ nakli caiz değildir. Ancak ahitli kâfir küfür diyarında olup kendi kanunlarına göre organ nakli gerçekleşirse o zaman caizdir.

Binaen aleyh beyin ölümü gerçekleşmiş Müslüman'dan organ naklini teşvik ve tavsiye etmen caiz değildir. Ama beyin ölümü gerçekleşmiş kâfirden organ naklini teşvik ve tavsiye etmende bir beis yoktur. Ancak yukarıdaki tafsilata göre ahitli olan hariç. Allah-u Âlem.